

ZEMPLÉNI MÚZEUM

2018. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉS

Készítette:

Majoros Judit

igazgató

2019. február 12.

I.	Bevezetés	4
II.	Helyzetelemzés	4
1.	Tárgyi feltételek	4
□	A Zempléni Múzeum műszaki állapota	5
□	A Szerencsi Cukormúzeum műszaki állapota	5
□	A Zempléni Múzeum műszaki felszereltsége	6
□	A Szerencsi Cukormúzeum műszaki felszereltsége	7
2.	Személyi feltételek	7
□	A Zempléni Múzeum személyzeti helyzete	7
□	A Szerencsi Cukormúzeum személyzeti helyzete	8
III.	Szakmai tevékenység	8
1.	Gyűjteményi munka	8
□	Gyűjteménygyarapítás	8
□	Gyűjteményrendezés	9
□	Nyilvántartás	10
□	Adattári munka	10
□	Könyvtári munka	10
□	Műtárgyvédelem	11
2.	Tudományos tevékenység	11
□	Konferencia előadások	11
□	Szaktanulmányok	12
□	Részvétel szakmai napokon	13
□	Kutatószolgálat	14
3.	Közművelődési és közönségkapcsolati tevékenység	14
□	Kiállítások	14
□	A látogatók száma	15
□	Rendezvények	16
□	Médiakapcsolatok	17
4.	Szakmai és társadalmi kapcsolatok	17
IV.	Gazdálkodás, pályázatok	18
	Pályázatok	18
	Járásszékhely múzeumok szakmai támogatása (2017) által két fontos cél valósult meg	18
	Muzeális intézmények szakmai támogatása (Kubinyi Ágoston Program) 2017	20

I. Bevezetés

Az Országgyűlés 2012. október 8-án elfogadta a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosítását előirányzó 2012. évi CLII. törvényt, amely alapján az állami fenntartású megyei múzeumi szervezetek megszűntek, tagintézményeik a területileg illetékes települési önkormányzatok fenntartásába kerültek át.

2013. január 1-jétől a Zempléni Múzeum fenntartása is Szerencs Város Önkormányzatának feladata lett. Ekkortól - immáron 6 éve - a város mindkét muzeális típusú intézménye egy szakmai irányítás alá került, a Szerencsi Cukormúzeum a Zempléni Múzeum tagintézményeként működik.

A Szerencsi Helytörténeti Múzeum 1968. december 3-án kapta meg a működési engedélyét, tehát 2018-ban az intézmény elért működése kezdetének 50. évfordulójához. Mivel az alapítás az év végén történt, ezért úgy döntöttünk, hogy a jubileumot nemcsak 2018-ban fogjuk megünnepelni, az 50. évforduló tiszteletére rendezett ünnepség a csak nyitánya volt egy egész éven át tartó sorozatnak.

A 2018. év a felkészülés évének volt tekinthető. Megvalósítottuk az új állandó kiállítás megrendezésének előkészítését, benyújtottuk pályázatainkat az új tárlat megvalósítása céljából. Több lehetőség nyílt a tudományos kutató munkára, valamint a járasszékhely múzeumok számára nyújtott szakmai támogatás segítségével a gyűjteményfeldolgozás új szakaszát nyitottuk meg egy akkreditált szoftver alkalmazásával, és a műtárgyvédelem számára fontos eszközöket is sikerült beszerezniünk.

Összességében tehát elmondható, hogy a Zempléni Múzeum 2018-ban is sikeres szakmai évet zárt. Benyújtott pályázataink sikerrel jártak, így a jubileumi év megünnepelését a mai kor elvárásainak mindenben megfelelő, modern szemléletű új állandó kiállítás megvalósításával tudjuk teljessé tenni.

II. Helyzetelemzés

1. Tárgyi feltételek

- **A Zempléni Múzeum műszaki állapota**

A Zempléni Múzeum 1991 óta a Rákóczi-vár keleti szárnyának első emeleti és tetőtéri szintjén működik. 2013-ig a múzeum a vár alapterületéből 733 m²-nyi részt foglalt el, és 100 m²-es vizes blokkot a könyvtárral közösen használt. Az első emeleti részen 7 kiállító terem és 3 szolgálati helyiség van 333 m² területen, a tetőtérben 1 iroda, 2 gyűjteményi szoba, 3 raktár és egy foglalkoztató terem található a 400 m²-es részben.

A helyiségek műszaki állapota megfelelő, a kiállító termeket folyamatosan karbantartjuk.

A tetőtérben régebben a legnagyobb problémát a tető állapota jelentette, mert hosszú éveken át beáztak az ott található helyiségek. Ez a vár 2010-es felújításakor megszűnt, ugyanakkor gondot jelent a nyári hónapokban, hogy a helyiségekben túl meleg van. Ez elsősorban műtárgyvédelmi szempontból aggályos, hiszen a legtöbb szobában műtárgyakat is őrzünk. A múzeumi raktárak is a tetőtérben vannak, és csak egy csigalépcsőn át közelíthetőek meg. Erre a problémára és a mozgáskorlátozottak múzeumba való bejutásának könnyítésére a lift cseréje jelentené a megoldást. 2015-ben a tetőtéri dolgozószobák közül hármat légkondicionáló eszközzel láttunk el. A lift cseréjére még továbbra is keressük a megoldást.

A legnagyobb műszaki gondot az épület fűtése jelenti. Bár az általunk használt rész többségében csak temperáló fűtés van, és a napi ütemezés sem a múzeum igényeihez alkalmazkodik (délután és este van emeltebb hőmérséklet), ez mégis jelentős összeggel terheli az intézmény költségvetését. Megítélésünk szerint a vár fűtésrendszerének átalakítása az energiatakarékosság és a költségcsökkentés érdekében indokolt lenne. Az ígért kormányzati támogatással megvalósuló „várprogram” keretében a műszaki felújítás hangsúlyos pontjának kell lennie a fűtésrendszer korszerűsítésének.

Az új állandó kiállítás megvalósításával összefüggésben megtörtént a kiállító szint teljes elektromossági rendszerének felújítása: a vezetékek és a villanyóra cseréje, új biztonsági jelző-és kamararendszer kiépítése. A lámpatestek cseréjének elsősorban műtárgyvédelmi okai voltak, de az energiatakarékosság sem elhanyagolható vonzata a felújításnak.

- **A Szerencsi Cukormúzeum műszaki állapota**

A múzeumnak helyet adó épület lehetőségeit tekintve kiválóan alkalmas egy szép gyártörténeti kiállítás céljára. Az épületet 1989-ben a gyári dolgozók önkéntes munkával alakították át, de azóta karbantartási, felújítási munkákat nem végeztek.

Pozitívként értékelhető, hogy a kiállító terei megfelelő nagyságúak, és a látogatók fogadására, a múzeumpedagógiai foglalkozások megtartására is van elegendő hely. Az épülettel kapcsolatosan azonban nagyon sok műszaki probléma van. Ezek egy része abból fakad, hogy amíg a gyár fenntartásában működött az intézmény, a közmű-ellátottságát, a fűtést is a gyár felől kapta. A bontás során a vezetékrendszer nagy károkat szenvedett, nagyon rossz állapotú. Jelenleg az épület fűtés nélkül van, mert az elavult, a működésképtelen elavult villanykályhákat eltávolítottuk.

Súlyos gondot okozott, hogy a tető lemezanyaga elérett, több helyen beázott. A falak nedvesek, salétromosak voltak, amely főként földszinti részen jelentett nagy gondot.

2015-ben sor került a tető lemezburkolatának és a csatornák cseréjére, valamint a falak utólagos vízszigetelésére. Ezzel a két legégetőbb műszaki probléma ugyan megoldódott. A munkálatok 2016-ban folytatódtak, megtörtént az alsó szinten a falak vakolása, és sor került az épület csapadékvíz-elvezető rendszerének kiépítésére is. A munkálatok során azonban újabb műszaki problémák merültek fel, amelyek megoldására nem állt rendelkezésre anyagi forrás. Az épület műszaki felújítását várhatóan 2019. évben uniós pályázati forrás bevonásával fejezzük be.

- **A Zempléni Múzeum műszaki felszereltsége**

A Zempléni Múzeumban a munkavégzéshez eszközök a nagy igénybevétel miatt elhasználódtak, a tárhelyek megteltek. 2015. év végén a TIOP-pályázat keretében új informatikai eszközök beszerzésére került sor: szerver, 12 munkaállomás, 10 db notebook, projektor, színes fénymásoló gép ebből a keretből, 12 db tablet a TÁMOP-pályázat által került az intézménybe.

A z elektromos rendszer teljes felújítása remélhetőleg megszünteti a korábbi üzemzavarokat, és a korábban tapasztalt gyakori eszközmeghibásodást.

Az intézmény műszaki ellátottsága kiváló.

- **A Szerencsi Cukormúzeum műszaki felszereltsége**

A TIOP-pályázatból beszerzett bútorzat, és a műszaki eszközök egy része a felújítás után a Cukormúzeumba kerül, így a tagintézmény műszaki ellátottsága is jelentősen javul.

2. Személyi feltételek

- **A Zempléni Múzeum személyzeti helyzete**

2018. évben 7 főállású és 2 részmunkaidős alkalmazott dolgozott az intézményben a következő munkakörökben:

1 fő igazgató – muzeológus

1 fő – történész - muzeológus

1 fő – múzeumpedagógus - rendezvényszervező

1 fő – múzeumpedagógus-gazdasági alkalmazott

2 fő – pénztáros-teremőr

1 fő – teremőr

1 fő – takarító

A részmunkaidős alkalmazottak gyűjteménykezelési és feldolgozási munkákat végeznek.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény alapján minden múzeum köteles műtárgyvédelmi és közművelődési szakembert is foglalkoztatni. Az utóbbi kötelezettséget a múzeumpedagógus alkalmazásával teljesítettük, de a műtárgyvédelmi szakember pótlását csak a Herman Ottó Múzeummal való külső szerződéssel tudtuk megoldani.

- **A Szerencsi Cukormúzeum személyzeti helyzete**

Mivel 2018-ben a műszaki felújítások idején a korábban a Cukormúzeumban foglalkoztatottak a Zempléni Múzeumban láttak el feladatokat.

III. Szakmai tevékenység

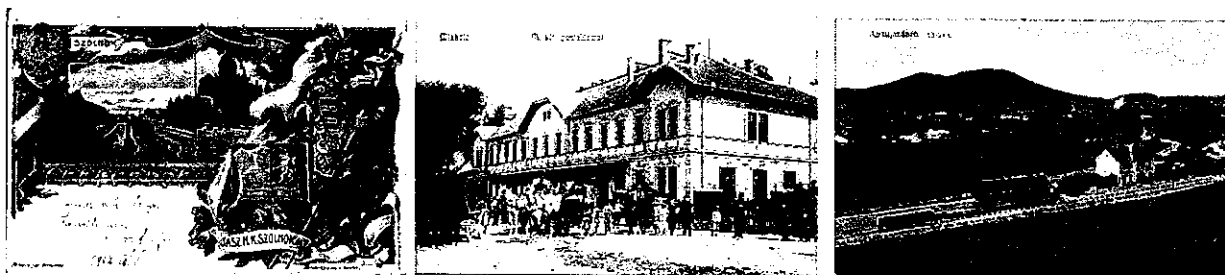
1. Gyűjteményi munka

- **Gyűjteménygyarapítás**

Gyűjteményfejlesztési koncepciónk kiemeli, hogy célszerű nemcsak adományozás, hanem egyedi darabok vagy hagyatékok megvétele által is gyarapítani a gyűjteményeket, hiszen így kvalitásos, kiállítható darabok kerülnek a múzeumba.

Az országos gyűjtőterülettel rendelkező képeslevelezőlap-gyűjteményt tovább gyarapítottuk, a kollekciónak nagysága 2018-ban 4514 darabbal nőtt. Ebben az esztendőben is vásároltunk képes levelezőlapokat, hogy a minőségi gyarapodás is jellemzője legyen a kollekciónak bővülésének.

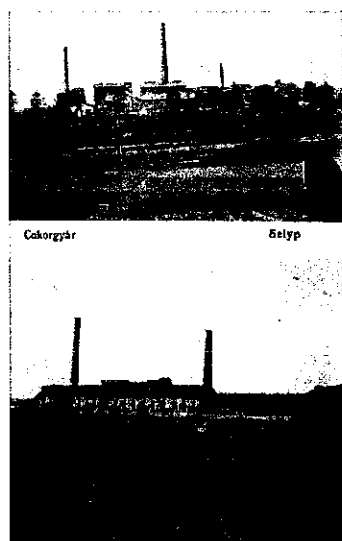
Néhány szép és értékes újszerzemény:

Ha van lehetőség, bővítsük a szerencsi anyagot is.

Külön figyelmet fordítunk a hazai cukorgyártás történetéhez kapcsolódó lapokra.

A tárgyi gyűjtemény a dr. Petrikovits László hagyatékából származó bútorokkal gyarapodott, amelyet az örökösöktől kapott a múzeum ajándékba.

- **Gyűjteményrendezés**

A közmunkaprogram segítségével nagyarányú gyűjteményrendezési munkákat tudtunk elvégezni. A képeslapgyűjteményben folytattuk az anyag egyedi sorszámmal való ellátását és a digitális feldolgozást: a szkennelést és az adatbázis-készítést. A képeslapgyűjtemény sorszám szerinti átrendezése is elkezdődött.

2018-ban a járásszékhely múzeumok számára nyújtott szakmai támogatás segítségével a tárgyi gyűjtemény és az ex libris gyűjtemény magyar vonatkozású részének adatainak nyilvántartására egy minisztérium által akkreditált szoftvert kezdünk el alkalmazni. Ehhez az ex libris gyűjteményben is rendezési és adatfelvételi munkákat végeztünk.

A gyűjteményrendezési munkákat közmunkaprogram segítségével végeztük.

- **Nyilvántartás**

A Zempléni Múzeumban a nyilvántartás naprakész. Az adattári, a könyvtári és a tárgyi gyűjtemény leltárkönyvi adatainak számítógépes feldolgozása befejeződött. Gyűjteményfejlesztési koncepciónk fontos része, hogy a korábban szekrénykataszteri nyilvántartású anyagaink (képeslapgyűjtemény, ex libris gyűjtemény) egyedi nyilvántartásúvá váljanak. Ez a magas példányszám miatt számítógépes feldolgozással, és a digitalizálással egybe kötve lehetséges. A képeslap gyűjteményből 2018. év során egyedi nyilvántartásúvá tettünk további 80 000 lapot.

A könyvgyűjtemény anyagának teljes feldolgozása is megtörtént.

- **Adattári munka**

Az adattár 12 tétellel gyarapodott. E gyűjteményi egységből 54 tétel digitális archiválásra került.

A Cukormúzeumból áthozott adattári anyag feldolgozása folytatódott.

- **Könyvtári munka**

A múzeum könyvtára nem nyilvános, inkább gyűjtemény jellegű, de kutatókat fogad. 2018-ban a könyvtár 98 tétellel gyarapodott adományozás és cserepéldányok által, illetve oly módon, hogy a képeslapok felhasználásának egyik feltétele, hogy a megjelenő kiadványból legalább egy példányt a kiadó átadjon a múzeum könyvtára számára.

- **Műtárgyvédelem**

Az intézményben még nem dolgozik műtárgyvédelmi szakember, de külső segítséggel végeztettünk ilyen jellegű tevékenységet. A tárgyi gyűjteményben Szentesi Edina megyei műtárgyvédelmi referens iránymutatása alapján elvégeztük a tárgyak tisztítását, és a raktár takarításával és átrendezésével biztonságosabb tárolási körülményeket alakítottunk ki.

2018-ban a járasszékhely múzeumok számára nyújtott szakmai támogatás segítségével műtárgyvédelmi mérőeszközöket, páratlanító és levegőtisztító készüléket szereztünk be. Ezeket a Cukormúzeum felújítása után a tagmúzeum épületében is használni fogjuk.

2. Tudományos tevékenység

A Zempléni Múzeumban dolgozó munkatársak elsődleges feladata Szerencs helytörténetének és a magyarországi édességgyártás történetének kutatása. Ezen kívül a történész-muzeológus két nagy témakörrel foglalkozik: a képes levelezőlap kultúrtörténetével és Zemplén vármegye társadalomtörténetével.

- **Konferencia előadások**

Majoros Judit (Fazekas Lászlóné)

- „Vedd át a Stafétát!” című mintaprojekt konferencia. Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ 2018.04.16-17.
Előadascím: A Zempléni Múzeum mintaprojektje
- Interdiszciplináris konferencia az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 170. évfordulója és Görgei Artúr születésének emlékére. MTA MAB Székház, Miskolc, 2018. szeptember 19.
Előadascím: A tarcali és a bodrogkeresztúri ütközet - 1849. január 22-23.

- 170 éves a Magyar Honvédség” konferencia. Kazinczy Múzeum, Sátoraljaújhely, 2018. október 31.

Előadascím: A szerveződő felső-tiszai hadtest első katonai sikerei

- A Rákócziak 16–17. századi család és rokonságtörténete c. nemzetközi tudományos szimpózium. A Selye János Egyetem Tanárképző Kar Biológia Tanszéke, a Magyar Tudományos Akadémia BTK Régészeti Intézete és a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács. SJE Konferenciaközpont, Komárom. 2018. november 5.

Előadascím : A Rákócziak Szerencsen

Bodor Mária

- Örökség, történelem, társadalom. Tudományos konferencia. A Hajnal István Kör Társadalomtörténeti Egyesület 2018. évi konferenciája. Szentendre, 2018. 08. 30–2018. 09. 01.

Előadascím: Képes levelezőlapokba zárt örökség – A Zempléni Múzeum képes levelezőlap gyűjteményének társadalmi, kutatói felhasználhatósága

- Plébániák Nemzeti Találkozója 2018., Mogyoróska. 2018. július 13.

Előadascím: A regéci uradalom és Mogyoróska története a XVI-XIX. században

- **Szaktanulmányok**

Majoros Judit (Fazekas Lászlóné)

- A „HELYI ISKOLÁK BEVONÁSA A MÚZEUMBA - a Zempléni Múzeum mintaprojektje” című tanulmány - A Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ online kiadványa . Szentendre 2018.

- A szerencsi vár ostroma - 1644 (Megjelenés alatt)

Bodor Mária:

- Az orosz hadsereg 1805. évi rövid dél-itáliai hadjárata // Bene Krisztián–Huszár Mihály–Kolontári Attila (szerk.): A pécsi ruszisztika szolgálatában. Bebesi György 60 éves. Pécs, PTE BTK TTI MOSZT Kutatócsoport, 2018. 167-174.
- Az orosz–nápolyi–szicíliai kapcsolatok 1801 és 1815 között. // Bebesi György (szerk.): Fiatal Kutatók Fóruma. Pécs. Megjelenés alatt.
- Oroszország földközi-tengeri politikája 1801–1807 között. // Huszár Mihály (szerk.): Forradalmak és kölcsönhatások 1917. Orosz Birodalom – Szovjetunió – Oroszország. Pécs. Megjelenés alatt.

-

Bodor Mária tudományos tevékenységével kapcsolatosan kiemelendő, hogy 2018 őszén a PhD eljárás elindítása megtörtént. A PhD dolgozat megírása befejeződött, az idegen nyelvi lektoráltatást elvégezték, az etikai vizsgálat, a műhelyvita lebonyolításra került, a bizottságok összetételét megszavazta a Doktori Iskola és a Szenátus. A doktori szigorlatot sikeresen teljesítette (summa cum laude), az eljárás várhatóan 2019 tavaszán fejeződik be az értekezés megvédésével.

- **Részvétel szakmai napokon**

Országos Múzeumigazgatói Konferencia, Visegrád, 2018. március 6-7.

Hadtörténeti Múzeum, Budapest, 2018. április 26.

Terror Háza Múzeum, Budapest, 2018. május 10.

Magyar Múzeumi Történész Társulat szakmai rendezvénye, konferenciája (Háborúk és békekötések). Iseum Savariense, Szombathely, 2018. június 13–15.

Interdiszciplináris konferencia az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 170. évfordulója és Görgei Artúr születésének emlékére. MTA MAB Székház, Miskolc, 2018. szeptember 19.

Szerzőként könyvbemutatón részvétel. Pécsi Egyetem Történeti Intézet, Pécs, 2018. szeptember 20.
(Bodor Mária)

Elektronikus Információs Szolgáltató (EISZ) szakmai napon részvétel, Miskolci Egyetem Könyvtára, Miskolc, 2018. szeptember 25.

Könyvtár, levéltár, múzeum - A 25 éves NKA és a közgyűjteményi örökség című konferencia, Miskolc, október 15.

170 éves a Magyar Honvédség” konferencia. Kazinczy Múzeum, Sátoraljaújhely, 2018. október 31. az

Magyar Vidéki Múzeumok Szövetsége konferenciája, Makó, 2018. november 7-8.

- **Kutatószolgálat**

A Zempléni Múzeum képeslapgyűjteménye iránt az internetes kutathatóság által nem csökkent, hanem inkább jelentősen emelkedett az érdeklődés. A hungaricana.hu nevű közgyűjteményi portál egyik legnépszerűbb része a Képcsarnok, ahol az ott található képeslapanyag nagy részét a Zempléni Múzeum gyűjteménye adja. A lapokat nagyon sok kiadványba kérik közlésre, és ebből az intézménynek rendszeres bevétele származik.

A múzeum személyesen is fogad kutatókat és a képeslapgyűjtemény felhasználása iránt érdeklődőket, valamint az internetes szolgáltatással is támogatja a kutatók munkáját.

3. Közművelődési és közönségkapcsolati tevékenység

- **Kiállítások**

A Zempléni Múzeum állandó kiállításai:

- A képeslap világa (megnyílt: 2012. június 15.)
- Fery Antal ex librisei (megnyílt: 1993., felújítva: 2002)
- Rákóczi Zsigmond és kora (megnyílt: 1994., felújítva 2004.)

Időszaki kiállítások:

- A szerencsi csoki (Emlékek a szerencsi csokoládégyártás történetéből) (megnyílt: 2009. augusztus 23, új helyszínen felújítva 2016. májusában)
- Kass János irodalmi illusztrációi (megnyílt: 2017. augusztus 13-án, a Zempléni Fesztivál keretein belül)
- MAI NAGYBÁNYAIAK – Kovács Bertalan kiállítása (megnyílt: 2018. augusztus 12-án, a Zempléni Fesztivál keretein belül)
- Szerencs és a nagy háború – Emlékkiállítás az I. világháború befejeződésének 100. évfordulójára (megnyílt: 2018. szeptember 5-én)

• A látogatók száma

2014	Zempléni Múzeum	: összes: 11397fő ebből diák: 4573 fő fizető: 6331 fő
2015	Zempléni Múzeum	: összes: 12427 fő ebből diák: 6064 fő fizető: 6629 fő
2016	Zempléni Múzeum	: összes: 11317 fő ebből diák: 4241 fő fizető: 5374 fő
2017	Zempléni Múzeum	: összes: 13406 fő ebből diák: 5680 fő fizető: 6455 fő
2018	Zempléni Múzeum	: összes: 14645fő ebből diák: 5835 fő fizető: 6305 fő

- **Rendezvények**

Szerencs Város Napja

A Zempléni Múzeum minden évben kiemelt fontosságúnak tartja a megemlékezést a Bocskait fejedelemmé választó országgyűlésről, és Szerencs Város Napjának megünneplését.

Múzeumok Éjszakája

2018-ban is csatlakozott a Zempléni Múzeum az országos rendezvénysorozathoz, amelynek 2018-ban A jó hangulatú rendezvényen kamarakiállítást nyitottunk Ferenc József és Erzsébet királyné megkoronázásának 150. évfordulója alkalmából az őket ábrázoló képeslapokból. Ehhez rendhagyó zenés-jelmezes kiállításvezetés is kapcsolódott. Nagy sikert aratott a fáklyás vartúra is, amelynek során a látogatók a Rákóczi-vár történetének sok-sok részletével ismerkedhettek meg.

Megemlékezés dr. Petrikovits Lászlóra

A múzeualapító születésnapján minden esztendőben megemlékezünk dr. Petrikovits Lászlóról a Rákóczi utcai emléktáblánál és a Zempléni Múzeumban elhelyezett emléktáblánál.

Országos Csokoládéfesztivál

A Zempléni Múzeum a kezdetektől részt vesz a csokoládéfesztiválok programjában, a szerencsi csokoládégyártás történetét bemutató kiállításunkat 2009-ben nyitottuk. 2016-ban egy másik helyiségben mutattuk be, felfrissítettük és újabb elemekkel egészítettük ki a kiállítást.

A fesztivál ideje alatt meghosszabbított nyitva tartással működtünk, közmunkaprogramos munkatársaink is aktívan részt vettek a rendezvény lebonyolításában.

Egyházi és nemzeti ünnepek

Az alkalomnak megfelelő, a múzeum képeslap kollekciójából rendezett „minigaléria” fogadja a látogatókat a recepción, illetve a múzeum bejáratánál.

A múzeum alapításának 50. évfordulójára megrendezett ünnepség

A Zempléni Múzeum fennállásának 50. évfordulója alkalmából rendeztünk ünnepséget december 5-én, amelyen Nyiri Tibor polgármester és Koncz Ferenc országgyűlési képviselő köszöntötte a megjelenteket, majd Kassai Hajnal, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Múzeumi Főosztályának vezetője beszélt a területi múzeumok szerepéről a magyar múzeumok rendszerében.

Dr. Petercsák Tivadar néprajzkutató, a Zempléni Múzeum volt igazgatója az intézmény működésének kezdeti időszakáról szólt. Orosz Zoltánné Stumpf Éva helytörténetkutató, nyugalmazott igazgatóhelyettes a képeslevelezőlap-gyűjteményt mutatta be a hallgatóságnak.

Majoros Judit igazgató a múzeum elmúlt 50 évét idézte fel. Az esemény végén koszorút helyeztünk el a múzeumalapítók, dr. Petrikovits László és Angyal Béla emléklakettjénél.

- **Médiakapcsolatok**

A Zempléni Múzeum kiváló kapcsolatot ápol a helyi és az országos sajtóval, a Szerencsi Hírekben minden a múzeummal kapcsolatos hír szerepel.

2018-ban is több turisztikai műsorban (Hazahúzó, Pannon Expressz) megjelent a múzeum, az adásokat és az ismétléseket az Duna TV és a MTV, valamint ATV és ECHO TV a csatornákon lehetet látni.

Majoros Judit többször szerepelt a Kossuth Rádió különböző kulturális műsoraiban, pl. a "Megújuló értékeink" című adásban. A Rádió 1 Székesfehérvár nyert egy pályázatot, amely által a műsoraikban a kastélyokkal, templomokkal, várakkal foglalkoztak, ezek történelmét, történetét mutatták be. Ehhez Majoros Judit interjút adott a szerencsi Rákóczi-várról.

4. Szakmai és társadalmi kapcsolatok

Majoros Judit és Bodor Mária tagjai a Pulszky Társaságnak és a Magyar Múzeumi Történészek Társulatának.

IV. Gazdálkodás, pályázatok

A Zempléni Múzeum az éves költségvetéséi előirányzat szigorú betartására törekedett 2018. évben is. A szakmai működés forrásait továbbra is pályázatok által biztosítjuk.

Pályázatok

Járásszékhely múzeumok szakmai támogatása (2017) által két fontos cél valósult meg.

1. Gyűjtemény-feldolgozást elősegítő szakmai munka támogatása

Számítógépes nyilvántartásra történő átállás előkészítése, auditálásra alkalmas gyűjteménykezelő szoftver beszerzése, illetve meglévő gyűjteménykezelő szoftver „auditképessé” fejlesztése

A MúzeumDigitár rendszer segítségével múzeumok, köz- és magángyűjtemények bemutatathatják, és ezáltal a nagyközönség és a kutatás számára is elérhetővé tehetik gyűjteményeik darabjait az interneten, valamint nyilván is tarthatják ezeket házon belül, digitális formában. A rendszer lehetőséget nyújt arra, hogy azok a múzeumok, köz- és magángyűjtemények is bekapcsolódhassanak a digitalizációba és közzé tehesék tárgyaikat az interneten, amelyeknek nincs elegendő anyagi forrásuk költséges digitális közzétételi és nyilvántartó szoftverek és szerverek megvásárlására, illetve a digitalizáció területén szakképzett gyűjteményi munkatársak foglalkoztatására.

A MúzeumDigitár felhőalapú technológiára épül, rendkívül felhasználóbarát, üzemeltetéséhez csupán egy számítógépre és internetkapcsolatra van szükség. A rendszert a német múzeumkutató intézet (IfM) támogatásával, a sachsen-anhalt-i múzeumok szövetsége fejlesztette és fejleszti folyamatosan tovább. A MúzeumDigitár rendszert Németországban jelenleg már több, mint 320 múzeum használja digitális közzététel és nyilvántartás céljából. A szoftver további előnye, hogy a múzeumok által bevitt adatok tárolását a német fejlesztő ingyenesen biztosítja egy Németországban lévő, a legmagasabb adatbiztonsági előírásoknak megfelelő szerverparkban.

A MúzeumDigitár a legújabb múzeumi adatcsere szabványoknak megfelelő LIDO kimenttel is rendelkezik, így a rendszerben közzétett adatokat - amennyiben ezt a résztvevő múzeum szeretné - egyéb kulturális platformokon, mint például europeana.eu-n egyszerűen közzé lehet tenni. A regisztrációt követően a MúzeumDigitár magyar felhasználói ingyenesen - beszerzési költségek, licenc díj nélkül - hozzájuthatnak a digitális közzétételi és nyilvántartó szoftverhez.

A MúzeumDigitár munkatársai elvégezték a rendszer beüzemelését, felhasználói tréningek megtartását, meglévő adatbázisok migrálását, valamint a későbbiekben is biztosítják a zavartalan működést elősegítő folyamatos rendszertámogatást.

A MúzeumDigitár használatának helyszínen történő betanítása és a pályázati célban megjelölt adatimport (4700 tétel a tárgyi gyűjteményből, 10000 tétel az ex libris kollekciónak) megtörtént. A tárgyi gyűjtemény 100 %-ban feldolgozásra került, az ex libris gyűjtemény magyar vonatkozású anyagának importja is lezajlott. (ez a teljes gyűjtemény kb. 35 %-a).

A fejlesztés során a korábban Excel formátumban rögzített adatok az akkreditált múzeumi szoftver segítségével publikussá váltak. További adatkiegészítésre és más gyűjteményi egységek adatainak migrálására a későbbiekben kerül sor.

2. Közvetlen műtárgykörnyezet feltételeinek javítása:

- Műtárgykörnyezetet szabályozó-ellenőrző berendezések beszerzése (párásító, szárító berendezések, mérőműszerek) – Testo 625 mérőműszer, Klima1stKlaas típusú mobil kondenzációs levegőszárító készülék
- Légtisztító és levegőfertőtlenítő berendezések beszerzése - SA200 típusú légtisztító berendezés
- Raktár és kiállító helyiségek hidegfényű műtárgybarát izzók beszerzése, felszereltetése

A Zempléni Múzeum műemléki környezetben, a szerencsi Rákóczi-várban kapott otthont. Raktárhelyiségei az épület tetőterében vannak. Ezek nem 16. századi eredetűek, hanem az épület 20. századi, az 1980-as években kivitelezett rekonstrukciójakor kerültek kialakításra. A tető szigetelésére nem fordítottak gondot, így a raktárhelyiségekben bár az év nagy részében megfelelő a hőmérséklet, de nyáron túl meleg van. A hőmérséklet ingása a páratartalmat is befolyásolja. A nagy tárgyraktárban vegyes anyagú tárgyak vannak elhelyezve, fa-, fém-, textil- és papíryanagú egy helyen tárolunk. A

legnagyobb gondolt azonban a raktárak megvilágítása jelenti, a '80-as évek múzeumi felújítása során ugyanis nagy mennyiségű neon lámpatestet szereltek fel a raktárban és a gyűjteményi szobákban, ezek cseréje mindenképp indokolt volt. A tagintézmény Szerencsi Cukormúzeumban a magas páratartalom és a levegő minősége okozza legnagyobb problémát.

A beszerzett mérőeszközöket, és a páramentesítő készüléket nemcsak a Zempléni Múzeum, de a felújítás befejezése után a tagintézmény Szerencsi Cukormúzeumban is használni fogjuk.

Muzeális intézmények szakmai támogatása (Kubinyi Ágoston Program) 2017

A Rákóczi Zsigmond és kora című tárlat, amely a szerencsi Zempléni Múzeum történeti témájú állandó kiállítása már hosszú ideje intézményünk egyik legnépszerűbb bemutatója. Mivel a múzeum nagyon szép történelmi környezetben, egy nevezetes műemléki épületben: a szerencsi Rákóczi-várban működik, az ide érkező látogatók igénylik, hogy színvonalas történeti témájú kiállítást tekinthessenek meg.

A most fennálló kiállítást **1994-ben** nyitották meg. Hagyományos tabló-tárló rendszerű, szövegei és felirati egyszövegesek, nincs bennük interaktív elem, a **mai kor igényeinek már nem felel meg. A téma** tehát adott, és szinte **kötelező érvényű**, a téma kibontása és bemutatása azonban korszerűbb módszereket igényelne.

A kiállítás előkészületeként **látogatói felmérést** végeztünk a különböző látogatói csoportok között, hogy mely részei tetszenek a legjobban a régi kiállításnak, valamint, hogy milyen típusú kiállítást, azon belül konkrétan mit szeretnének látni a szerencsi várban. A felnőtt korú látogatók a **vár építéstörténetére**, a vár régi kinézetére és berendezésére kíváncsiak. Az iskolás korú gyermekek között a vár **makettje**, és az **öltözetek** a legnépszerűbbek. A nemek megoszlásában a férfiak a **fegyverek**, a hölgyek a **viseletek** iránt érdeklődnek. Az új kiállítás koncepciójának kialakításakor ezt a látogató felmérést is figyelembe vettük.

Tartalmi szempontból a régi kiállítás Rákóczi Zsigmond életútját mutatta be, valamint utalásokat tett a szerencsi vár építéstörténetére. Az új történeti témájú állandó kiállításunkban - amellet, hogy a fő hangsúly továbbra is a dinasztiaalapító Rákóczi Zsigmondra helyeződik - kitekintünk a család későbbi történetére is, főként a Szerencshez kötődő vonatkozásokra. Tehát felidézzük a Szerencsen született Rákóczi György alakját is, és bemutatjuk a vár legjelentősebb katonai eseményét, a fejedelem

uralkodása alatt, a harminc éves háború alatt lezajlott 1644-es ostromot. Rákóczi László naplója alapját böngészve megtudhatjuk, hogy milyen szerepet játszott Szerencs a Rákócziak gazdálkodásában. A családfa, a birtoktérkép és az idővonal segítségével sok-sok ismeretet adunk át a korról, a nevezetes Rákócziakról, az országos politikában betöltött szerepükről.

Formai szempontból az új kiállítás megtervezésekor több problémával kellett szembenéznünk. Egyrészt nagy nehézséget jelentett a **műemléki környezet**: a kiállítóterem mennyezete boltozott, a falak nyílászárókkal és egyéb építészeti elemekkel (kandalló, falfülke) tagoltak, a szobáknak nagyméretű, sok fényt átengedő ablakai vannak. Ennél is nagyobb probléma, hogy a korábban rendelkezésre álló kiállítási terület nagyon kicsi, mindössze másfél szoba (50+ 32 m²) volt. Ezért a mai kor elvárásainak megfelelő arculatú kiállítás megtervezése **nagy kihívás**. Úgy határoztunk, hogy **egy teremmel bővítjük** a kiállítást, és egy újabb 30 m²-es helyiséget hozzákapsolunk a bemutatóhoz, szerencsére ezt az épület elrendezése lehetővé teszi, van ajtó a termek között.

A történelmi környezetet, a termek adottságait, valamint a témát figyelembe véve úgy az a véleményünk, hogy az új állandó történelmi kiállítás esetében is „klasszikus” stílusú megjelenítést szükséges alkalmazni. A látogatóink igénylik és szeretik a szép, régi tárgyakat, ezek bemutatását nem akartuk felcserélni sem valamiféle installációs attrakcióval, sem pedig pusztán képernyőn megnézhető tartalmakkal. Használjuk a modern infokommunikációs eszközöket (szikszói csata bemutatása, Rákóczi Zsigmond életútja, a vár 3D rekonstrukciója, Bocskai alakja és esküje, QR kódos kiegészítő információk), de azt szeretnénk, hogy ezek kiegészítő jellegűek legyenek, elsősorban a több szintű információszerzést szolgálják. Mind a három teremben lesz egy központi látványelem (szerencsi vár makettje – várostrom, Rákóczi Zsigmond és Gerendi Anna lakószobája, a megyeszói templom szószékkoronája és mennyezetdeszkái), és emellett megjelennek a tárgyakat bemutató tárlók is. Grafikusan szerkesztett tablókat is használunk, de törekszünk arra is, hogy interaktív módon vonjuk be a látogatót az ismeretszerzésbe (pl. családfa, birtoktérkép, idővonal). Fontosnak tartjuk, hogy a különböző korú és felkészültségű látogató számára több szintű, és eltérő részletességű információt nyújtsunk (főszöveg, felirat, QR kód, blog, ismeretterjesztő kiadványok). Fontos, hogy a tájékoztatás több nyelven jelenjen meg, valamint ne csak olvasható, de hallható szövegek is legyenek.

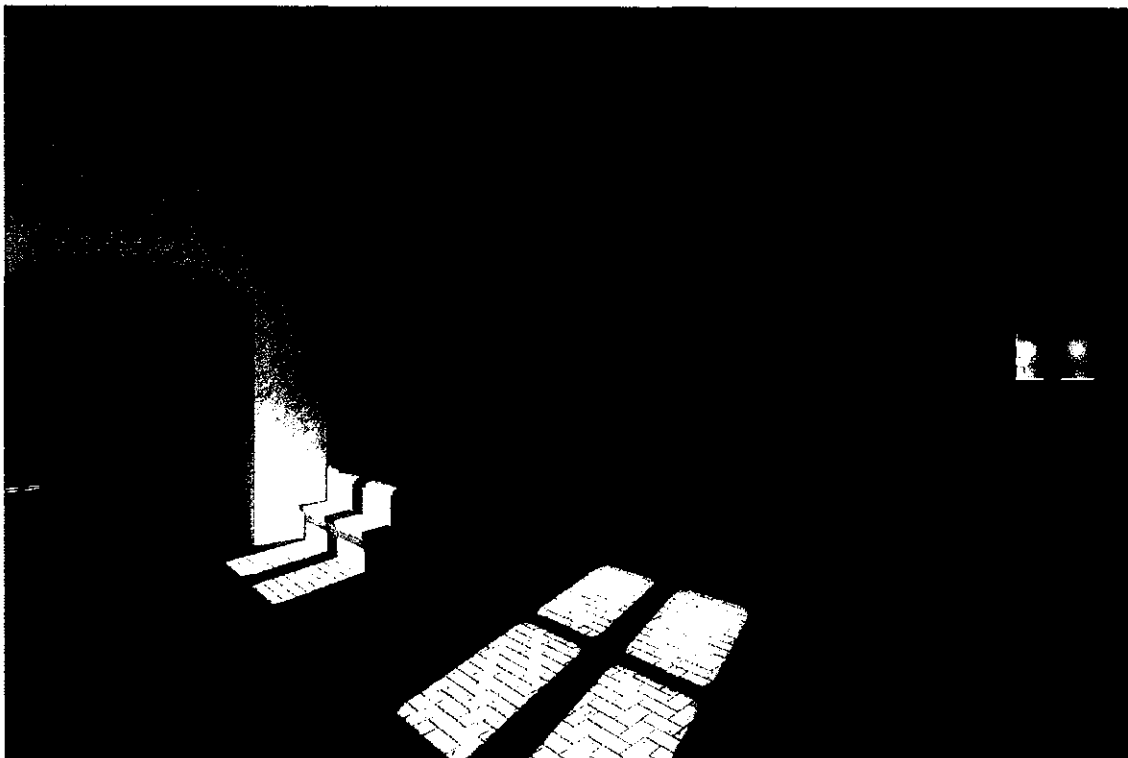
Céljaink meghatározásakor tehát hangsúlyoznunk kell, hogy bár rendelkezésre állt korábban egy hasonló történelmi témájú kiállítás a Zempléni Múzeumban, itt most egy új koncepciójú, és megjelenésében is teljesen más bemutatót hozunk létre, tehát nem a régit korszerűsítjük, hanem valójában egy új kiállítást alkotunk.

Az állandó kiállítás létrehozásának projektjét **több lépcsőben** tudjuk megvalósítani:

1. **Kubinyi 2017 – Az új állandó kiállítás előkészítése**
2. Kubinyi 2018 – Az új állandó kiállítás létrehozásának 1. üteme (a megvalósítás elkezdődött)
3. Kubinyi 2019 - Az új állandó kiállítás létrehozásának 2. üteme (a pályázat benyújtása 2019. május)

Kubinyi 2017 – Az új állandó kiállítás előkészítése során a következők valósultak meg a pályázati döntésnek megfelelően 2018. március 30-ig:

- a kiállítás forgatókönyvének véglegesítése
- a háttéranyagok kidolgozása
- a kiállítás arculati és látványtervének elkészítése,
- a szerencsi vár elméleti rekonstrukciójának elkészítése

2015 a lehetőségek évek volt, 2016 a szisztematikus építkezése. 2017-ben a korábbi évek fejlesztései lehetővé tették, hogy a múzeum tevékenységét újabb területtel bővítsük: a gyűjteményeket és kiállításokat a közoktatás szolgálatába állítottuk.

2018-ban megemlékeztünk a múzeum alapításának 50. évfordulójáról, és előkészítettük az új állandó kiállítás megvalósítását, valamint nagyobb hangsúlyt helyeztünk a tudományos tevékenységre.

Az intézmény továbbra is stabil keretek között, kiegyensúlyozottan működik. A minisztériumi és az önkormányzati támogatás mellett minden lehetőséget megragadunk, hogy bevételeinket növeljük, és igényes szakmai tevékenységet folytassunk. A Zempléni Múzeum amellet, hogy gazdagítja a helyi kulturális kínálatot, tevékenységével, kapcsolataival nemcsak az intézmény, de az egész város hírnevének gyarapodását szolgálja.

Szerencs, 2019. február 12.

Majoros Judit

Majoros Judit

igazgató

